

Határozatok Tára

JEAN RICHARD DE LA TOUR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2022. július 14.¹

C-237/21. sz. ügy

**Generalstaatsanwaltschaft München;
S. M.
részvételével**

(az Oberlandesgericht München [müncheni regionális felsőbb bíróság, Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Uniós polgárság – EUMSZ 18. és EUMSZ 21. cikk – Harmadik államtól származó, európai uniós polgár szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából történő kiadatása iránti kérelem – Saját állampolgárainak kiadatását megtiltó megkeresett tagállam – A szabad mozgás korlátozása – A bűncselekményt elkövető személyek büntetlenül maradásának elkerülésére irányuló céllal történő igazolás – Arányosság – Nemzetközi egyezményen alapuló kiadatási kötelezettség”

I. Bevezetés

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 18. és az EUMSZ 21. cikk értelmezésére vonatkozik. E kérelmet a bosznia-hercegovinai hatóságok által a szerb, bosznia-hercegovinai és horvát állampolgár S. M. tekintetében szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából a Németországi Szövetségi Köztársaság hatóságaihoz intézett kiadatási kérelem keretében terjesztették elő.

2. Ez a kérelem a 2016. szeptember 6-i Petruhhin ítélettel² kezdődő, szabad mozgáshoz való jogukat az állampolgárságuktól eltérő uniós tagállamok területén gyakorló európai uniós polgárok harmadik államok részére történő kiadatásával kapcsolatos ítélkezési gyakorlat keretébe illeszkedik, amennyiben e tagállamokban létezik olyan szabály, amely tiltja saját állampolgáraiknak az Unión kívülre történő kiadatását. A Bíróság elé terjesztett ügyek körében különbség tehető egyrészt a büntetőeljárás lefolytatása céljából történő kiadatás iránti kérelemre vonatkozó ügyek között, amelyek a Petruhhin ítélet és a 2018. április 10-i Pisciotti ítélet,³ a 2020. április 2-i Ruska Federacija ítélet,⁴ a 2020. december 17-i Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ukrajnába történő

¹ Eredeti nyelv: francia.

² C-182/15, a továbbiakban: Petruhhin ítélet, EU:C:2016:630.

³ C-191/16, a továbbiakban: Pisciotti ítélet, EU:C:2018:222.

⁴ C-897/19 PPU, a továbbiakban: Ruska Federacija ítélet, EU:C:2020:262.

kiadatás) ítélet,⁵ valamint a 2017. szeptember 6-i Peter Schotthöfer & Florian Steiner végzés⁶ alapjául szolgáltak, és másrészt a büntetés végrehajtása céljából történő kiadatás iránti kérelemre vonatkozó ügyek között, mint a 2018. november 13-i Raugevicius ítélet⁷ alapjául szolgáló ügy.

3. Ezzel az ítélkezési gyakorlattal a Bíróság a kiadatás területén alkalmazta a 2001. szeptember 20-i Grzelczyk ítéletében⁸ kimondottakat, vagyis azt, hogy „az uniós polgár jogállásnak [...] az a rendeltetése, hogy a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása legyen, lehetővé téve az azonos helyzetben lévők számára, hogy állampolgárságuktól függetlenül, és az e tekintetben kifejezetten előírt kivételek sérelme nélkül ugyanabban a jogi bánásmódban részesüljenek”.⁹ Ez arra indította a Bíróságot, hogy a szabad mozgáshoz való jogával élő más tagállambeli állampolgárra vonatkozó, harmadik államtól származó kiadatás iránti kérelem esetén a saját állampolgáraik kiadatását nem engedélyező tagállamoktól megkövetelje, hogy vizsgálják meg a kiadatás alternatívájának minősülő intézkedések létét.

4. Előzetes döntéshozatal iránti kérelmével a kérdést előterjesztő bíróság arról kér felvilágosítást a Bíróságtól, hogy hogyan kell értelmezni a Raugevicius ítéletet, valamint hogy hogyan kell összeegyeztetni ezen ítélet megállapítását a tagállamok számára az 1957. december 13-án Párizsban aláírt európai kiadatási egyezményből¹⁰ eredő kötelezettségekkel.

5. Ez utóbbi ítéletben a Bíróság kimondta, hogy az EUMSZ 18. cikket és az EUMSZ 21. cikket úgy kell értelmezni, hogy egy harmadik állam által valamely tagállamhoz címzett, másik tagállam állampolgárságával rendelkező, a szabad mozgáshoz való jogát az első tagállamban gyakorló uniós polgár nem büntetőeljárás lefolytatása, hanem szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából történő kiadatása iránti megkeresés esetén a megkeresett tagállam, amelynek nemzeti joga tiltja a saját állampolgárainak büntetés végrehajtása céljából az Unión kívülre történő kiadatását, és kimondja a külföldön kiszabott büntetés saját területén történő végrehajtásának lehetőségét, köteles ezen uniós polgárnak – amennyiben az a területén állandó lakóhellyel rendelkezik – ugyanolyan bánásmódot biztosítani, mint amelyben a kiadatás terén a saját állampolgárait részesíti.¹¹

6. Pontosítani kell, hogy a Raugevicius ítélet alapjául szolgáló ügyben a megkeresett tagállam, azaz Finnország az európai kiadatási egyezmény keretében olyan nyilatkozatot tett, amely lehetővé tette számára, hogy ne csak saját állampolgárai, hanem más államok azon állampolgárainak kiadatását is megtagadja, akik a területén lakóhellyel rendelkeznek. A Finn Köztársaságtól eltérően a Németországi Szövetségi Köztársaság olyan nyilatkozatot tett, amely az ezen egyezmény értelmében vett „állampolgárok” kifejezést kizárólag e tagállam állampolgáira korlátozza. Ezen összefüggésbeli különbség miatt merül fel a kérdést előterjesztő bíróság számára a kérdés, hogy a jelen ügyben alkalmazni kell-e a Bíróság által a Raugevicius ítéletben kialakított megoldást, mivel a Németországi Szövetségi Köztársaság által az európai kiadatási egyezmény keretében tett nyilatkozat korlátozott hatályára tekintettel ezzel az egyezménnyel ellentétes lehet az, ha e tagállam megtagadja egy másik tagállam olyan állampolgárának kiadatását, aki a területén állandó lakóhellyel rendelkezik.

⁵ C-398/19, a továbbiakban: Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ukrajnába történő kiadatás) ítélet, EU:C:2020:1032.

⁶ C-473/15, EU:C:2017:633.

⁷ C-247/17, a továbbiakban: Raugevicius ítélet, EU:C:2018:898.

⁸ C-184/99, EU:C:2001:458.

⁹ Ezen ítélet 31. pontja.

¹⁰ Kihirdette: az 1994. évi XVIII. törvény; a továbbiakban: európai kiadatási egyezmény.

¹¹ Lásd: Raugevicius ítélet (50. pont és rendelkező rész).

7. E kérdés megválaszolása érdekében a jelen indítványban kifejtem azokat az okokat, amelyek miatt úgy vélem, hogy a Raugevicius ítéletet nem lehet úgy értelmezni, hogy az a megkeresett tagállamot – az európai kiadatási egyezmény által számára előírtakkal ellentétes módon – arra kötelezné, hogy automatikusan és feltétlenül megtagadja valamely másik tagállam olyan állampolgárának büntetés végrehajtása céljából történő kiadatását, aki a területén állandó lakóhellyel rendelkezik. Az ugyanis, amit a Bíróság ebben az ítéletben megállapított, véleményem szerint inkább azt jelenti, hogy a megkeresett tagállam az EUMSZ 18. és az EUMSZ 21. cikk alapján köteles aktívan vizsgálni, hogy létezik-e a kiadatás alternatívájának minősülő, a kiadatás iránti kérelemmel érintett uniós polgárt megillető szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog gyakorlását kevésbé korlátozó intézkedést. Amennyiben a megkeresett tagállam által a megkereső harmadik állam irányában tett lépések ellenére nem lehet a kiadatás alternatívájának minősülő intézkedést találni, véleményem szerint ezek a cikkek nem értelmezhetők úgy, hogy azok megakadályozzák a megkeresett tagállamot abban, hogy ezt az uniós polgárt kiadja.

II. Jogi háttér

A. Az európai kiadatási egyezmény

8. Az európai kiadatási egyezmény 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A Szerződő Felek kötelezik magukat, hogy az ebben az [e]gyezményben megállapított rendelkezések és feltételek szerint kiadják egymásnak azokat a személyeket, akik ellen a megkereső Fél igazságügyi hatóságai büntetőeljárást folytatnak, vagy akiknek az említett hatóságok a körözését rendelték el büntető ítélet vagy biztonsági intézkedés végrehajtása végett.”

9. Ezen egyezménynek a „Saját állampolgár kiadatása” című 6. cikke előírja:

„(1) a) A Szerződő Félnek jogában áll saját állampolgárának kiadatását megtagadni.

b) Mindegyik Szerződő Fél az aláírással vagy a megerősítési, illetve csatlakozási okirat letétbe helyezésével egyidejűleg tett nyilatkozatában meghatározhatja a maga részéről a jelen [e]gyezmény rendelkezései szerinti »állampolgár« kifejezést.

[...]”

10. A Németországi Szövetségi Köztársaság a megerősítési okirat 1976. október 2-án történt letétbe helyezésekor az említett egyezmény 6. cikke szerinti következő nyilatkozatot tette:

„A német állampolgárok Németországi Szövetségi Köztársaságból egy külföldi országba történő kiadatását tiltja az [1949. május 23-i Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (a Németországi Szövetségi Köztársaság alaptörvénye)¹²] 16. cikke (2) bekezdésének első mondata, ezért az ilyen kiadatást minden esetben meg kell tagadni.

Az »állampolgár« európai kiadatási egyezmény 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett fogalma a Németországi Szövetségi Köztársaság alaptörvénye 116. cikkének (1) bekezdése értelmében valamennyi német állampolgárra vonatkozik.”

¹² BGBl 1949. I, 1. o., a továbbiakban: a Németországi Szövetségi Köztársaság alaptörvénye.

B. A német jog

1. A Németországi Szövetségi Köztársaság alaptörvénye

11. A Németországi Szövetségi Köztársaság alaptörvénye 16. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Német állampolgár nem adható ki külföldre. Törvény ettől eltérő szabályozást állapíthat meg az Európai Unió valamely tagállamának vagy valamely nemzetközi bíróságnak történő kiadatás tekintetében, amennyiben a jogállami elvek betartása biztosított.”

12. A Németországi Szövetségi Köztársaság alaptörvénye 116. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„A jelen alaptörvény értelmében – amennyiben törvényi szabályozás másként nem rendelkezik – német állampolgár az, aki német állampolgársággal rendelkezik vagy német etnikai származású menekültként, illetve lakóhelyét elhagyni kényszerült személyként vagy annak házastársaként, illetve leszármazójaként a Német Birodalom 1937. december 31-én fennálló határai által körbezárt területre befogadást nyert.”

2. A nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló törvény

13. Az 1982. december 23-i Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló törvény)¹³ tényállásra alkalmazandó változata¹⁴ tartalmazza a külföldi ítéletek Németországban történő végrehajtása útján nyújtott jogsegélyre vonatkozó rendelkezéseket.

14. Az IRG 48. §-a a következőképpen rendelkezik:

„Büntetőeljárás keretében jogsegély nyújtható külföldön jogerős ítélettel kiszabott büntetés vagy más szankció végrehajtása formájában [...]”

15. Az IRG 57. §-a (1) bekezdésének megfelelően a külföldi ítélettel kiszabott büntetés Németországban történő végrehajtására csak akkor és annyiban kerülhet sor, amennyiben az ítélező állam abba beleegyezik.

III. Az alapeljárás tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

16. 2020. november 5-én a bosznia-hercegovinai hatóságok az európai kiadatási egyezmény alapján kérték a Németországi Szövetségi Köztársaságtól S. M. kiadatását a Bosanska Krupa-i városi bíróság (Bosznia-Hercegovina) 2017. március 24-i ítéletével hivatali vesztegetés elfogadása miatt kiszabott hat hónap szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából. A kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy a német hatóságok tájékoztatták a horvát hatóságokat erről a kérelemről.

¹³ BGBl 1982. I, 2071. o.

¹⁴ A legutóbb a 2020. november 23-i törvény (BGBl. 2020. I, 2474. o.) 1. cikkével módosított törvény 1994. június 27-én kihirdetett változata (BGBl. 1994. I, 1537. o.), a továbbiakban: IRG.

17. S. M. szerb, bosznia-hercegovinai, valamint horvát állampolgár, és házastársával 2017 közepétől Németországban él. 2020. május 22. óta munkát végez, és ideiglenes kiadatási letartóztatásba kerülését követően szabadlábon tartózkodik.

18. A Generalstaatsanwaltschaft München (müncheni főügyészség, Németország) a Rauevicius ítéletre tekintettel kérte S. M. kiadatása nem teljesíthetőnek nyilvánítását.

19. A kérdést előterjesztő bíróság szerint a müncheni főügyészség e kérelmének megalapozottsága attól függ, hogy az EUMSZ 18. és az EUMSZ 21. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal akkor is ellentétes az uniós polgár kiadatása, ha a megkeresett tagállam a nemzetközi jog alapján köteles e személy kiadatására.

20. E bíróság úgy véli, hogy ezt a kérdést a Rauevicius ítélet nem válaszolta meg, mivel az ezen ítélet alapjául szolgáló ügyben a megkeresett tagállam, azaz a Finn Köztársaság a harmadik állammal, az adott ügyben az Oroszországi Föderációval szemben jogosult volt a keresett személy kiadatásának megtagadására. A Finn Köztársaságnak ugyanis, amint azt az európai kiadatási egyezmény 6. cikke (1) bekezdésének a) pontja kimondja, lehetősége volt arra, hogy megtagadja saját állampolgárainak kiadatását. Az ezen egyezmény 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja által nyújtott lehetőséggel összhangban e tagállam úgy döntött, hogy 1971. május 12-i csatlakozási nyilatkozatában meghatározza az „állampolgárok” kifejezésnek az említett egyezmény értelmében vett fogalmát, amely „Finnország, Dánia, Izland, Norvégia és Svédország állampolgárait, valamint az ezen államokban lakóhellyel rendelkező külföldieket jelöli”. Mivel a keresett személy e meghatározás hatálya alá tartozott, a Finn Köztársaság a kiadatási kérelmet előterjesztő harmadik állammal szemben fennálló nemzetközi kötelezettségei megsértése nélkül megtagadhatta e személy kiadását.

21. A kérdést előterjesztő bíróság jelenleg a nemzetközi jog szempontjából eltérő helyzettel szembesül. Az európai kiadatási egyezmény 6. cikke (1) bekezdésének b) pontjában biztosított lehetőségnek megfelelően ugyanis a Németországi Szövetségi Köztársaság az 1976. október 2-i megerősítési okiratának letétbe helyezésekor olyan nyilatkozatot tett, amely az „állampolgárok” kifejezést kizárólag a német állampolgársággal rendelkező személyekre korlátozza, anélkül hogy azt a területén állandó lakóhellyel rendelkező személyekre is kiterjesztette volna.

22. E bíróság hozzáteszi, hogy az S. M. kiadatására vonatkozóan az európai kiadatási egyezményben előírt feltételek teljesülnek, és kiadatási akadály nem áll fenn. Közelebbről, az említett kiadatás és az azt megalapozó iratok megfelelnek a Németországi Szövetségi Köztársaságban kötelező nemzetközi jogi minimumkövetelményeknek, és nem sértik a kötelezően alkalmazandó alkotmányos elveket, illetve az alapvető jogok védelmének alapvető mértékét.

23. Az említett bíróság szerint kérdéses ugyanakkor, hogy az EUMSZ 18. és az EUMSZ 21. cikk megköveteli-e azt, hogy S. M.-et ne adják ki Bosznia-Hercegovinának, amennyiben e személy nem tartozik az európai kiadatási egyezmény értelmében vett „állampolgárok” fogalmának hatálya alá, a Németországi Szövetségi Köztársaság tehát nem alkalmazhatja a Bíróság által a Rauevicius ítéletében kialakított megoldást anélkül, hogy ne sértené meg az ezen egyezményből eredő, Bosznia-Hercegovinával szemben fennálló kötelezettségeit.

24. A kérdést előterjesztő bíróság azt is kifejti, hogy a Bosanska Krupa-i városi bíróság (Bosznia-Hercegovina) által kiszabott szabadságvesztés-büntetés Németországban történő végrehajtása lehetséges lenne. Mivel S. M. már Németország területén tartózkodik, az elítélt

személyek átszállításáról szóló egyezmény,¹⁵ amelyet mind a Németországi Szövetségi Köztársaság, mind Bosznia-Hercegovina megerősített, nem alkalmazandó. E végrehajtásra ily módon az IRG 48. és azt követő §-ai alapján kerülne sor, és ahhoz nem szükséges sem az, hogy az érintett személy német állampolgársággal rendelkezzen, sem pedig az, hogy hozzájárulását adja.

25. Az IRG 57. §-ának (1) bekezdése alapján a Bosanska Krupa-i városi bíróság (Bosznia-Hercegovina) által kiszabott szabadságvesztés-büntetés Németországban történő végrehajtására azonban csak akkor és annyiban kerülhet sor, amennyiben az ítélkező harmadik állam abba beleegyezik. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy mindenesetre jelenleg nem ez a helyzet, mivel a bosznia-hercegovinai hatóságok S. M. kiadatását, nem pedig az S. M.-mel szemben kiszabott büntetés német hatóságok általi végrehajtását kérték.

26. E körülmények között az Oberlandesgericht München (müncheni regionális felsőbbbíróság, Németország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Megkövetelik-e a[Raugevicius ítéletben] az EUMSZ 18. és EUMSZ 21. cikk alkalmazásával kapcsolatban rögzített alapelvek a harmadik ország által előterjesztett, valamely uniós polgár büntetés-végrehajtás céljából történő kiadatására irányuló, az [...] európai kiadási egyezményre [...] alapított kérelmének elutasítását abban az esetben is, ha a megkeresett tagállam ezen egyezmény alapján a nemzetközi jog értelmében köteles az uniós polgár kiadatására, mivel az »állampolgár« fogalmát [ezen] egyezmény 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerint úgy határozta meg, hogy az csak saját állampolgáira terjed ki, más uniós polgárokra azonban nem?”

27. Írásbeli észrevételeket a spanyol, a horvát, a litván és a lengyel kormány, valamint az Európai Bizottság nyújtott be. 2022. április 26-án tárgyalást tartottak, amelynek során meghallgatták a müncheni főügyészséget, a német, a cseh és a spanyol kormányt, valamint a Bizottságot.

IV. Elemzés

28. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra kéri a Bíróságot, hogy pontosítsa Raugevicius ítéletének hatályát egy olyan helyzetben, amelyben a kiadni kért személy kiadatásának hiánya a kérdést előterjesztő bíróság szerint ellentétes lenne a megkeresett tagállamot az európai kiadási egyezmény alapján terhelő, e személy kiadatására vonatkozó kötelezettséggel.

29. Ez a kérdés nagyrészt a Raugevicius ítélet alapjául szolgáló ügy és a jelen ügy között az európai kiadási egyezményből eredő kötelezettségeket illetően fennálló összefüggésbeli különbséghez kapcsolódik. Amint azt korábban jeleztem, ez a különbség az ezen egyezmény értelmében vett „állampolgárok” kifejezés meghatározására vonatkozik, amely a jelen ügyben szűkebb, mivel a Németországi Szövetségi Köztársaság által az említett egyezmény 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján tett nyilatkozatnak megfelelően kizárólag azokra a személyekre korlátozódik, akik német állampolgársággal rendelkeznek. Ebből következik, hogy a Raugevicius ítélet alapjául szolgáló ügyben fennálló helyzettől eltérően az, ha a Németországi Szövetségi Köztársaság megtagadja S. M. Bosznia-Hercegovinába történő kiadatását, ellentétes lehet az európai kiadási egyezmény alapján e tagállamot terhelő kötelezettségekkel.

¹⁵ Az Európa Tanács elítelt személyek átszállításáról szóló, aláírásra 1983. március 21-én megnyitott egyezménye (ETS 112. sz., kihirdette: az 1994. évi XX. törvény).

30. Ezért a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az EUMSZ 18. és az EUMSZ 21. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy a valamely harmadik állam által az ebben az államban kiszabott büntetés végrehajtása céljából előterjesztett kiadatási kérelem megválaszolása érdekében a megkeresett tagállamtól eltérő tagállam állampolgárait alkalmazni kell az ezen tagállam saját állampolgárainak kiadatását tiltó szabályt, mégpedig a megkeresett tagállamot az európai kiadatási egyezmény alapján terhelő kiadatási kötelezettség ellenére is.

31. Bár e bíróság kérdése abból az előfeltevésből indul ki, amely szerint a Bíróság által az állampolgárságtól eltérő tagállamban a szabad mozgáshoz való jogukat gyakorló uniós polgárok kiadatására vonatkozóan kialakított ítélkezési gyakorlat és a Németországi Szövetségi Köztársaság által az európai kiadatási egyezmény 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján tett azon nyilatkozat, amely szerint csak a német állampolgárok részesülnek védelemben a kiadatással szemben, összeegyeztethetetlen lehet egymással, be fogom bizonyítani, hogy épp ellenkezőleg, nem áll fenn ilyen ellentmondás.

32. E célból emlékeztetni fogok arra, hogy a Bíróság, miközben lehetővé tette, hogy a szabad mozgáshoz való jogát gyakorló uniós polgár védelemben részesüljön a harmadik államba történő kiadatással szemben, nem biztosított e polgár számára ahhoz való automatikus és feltétlen jogot, hogy ne adják ki az Unió területén kívülre, hanem inkább arra vonatkozó kötelezettséget írt elő a megkeresett tagállam számára, hogy aktívan vizsgálja, hogy létezik-e a kiadatás alternatívájának minősülő, a kiadatási kérelemmel érintett polgárt megillető szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog gyakorlását kevésbé korlátozó intézkedés. Ebből azt a következtetést fogom levonni, hogy az egyezményi jog alapügy körülményeiből következő sajátos jellege miatt a megkeresett tagállam nem kerül ellentétbe sem az elítélt kiadatására vonatkozó, az európai kiadatási egyezményen alapuló kötelezettségével, sem pedig a Bíróság által értelmezett EUMSZ 18. és az EUMSZ 21. cikkből eredő kötelezettségeivel.

33. Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy Petruhhin ítéletében, amely a jelen ügyhöz hasonlóan olyan harmadik államtól érkező kiadatási kérelemre vonatkozott, amellyel az Unió nem kötött kiadatási megállapodást, a Bíróság megállapította, hogy bár a kiadatással kapcsolatos szabályok ilyen megállapodás hiányában a tagállamok hatáskörébe tartoznak, az EUMSZ uniós polgárságra vonatkozó rendelkezéseivel összefüggésben értelmezett EUMSZ 18. cikk alkalmazási körébe eső helyzetek közé tartoznak különösen az EUMSZ 21. cikkben biztosított, a tagállamok területén történő szabad mozgás és tartózkodás gyakorlásához kapcsolódó helyzetek.¹⁶

34. Márpedig a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy valamely tagállamnak az uniós polgár jogállásával rendelkező állampolgára, aki élt a szabad mozgáshoz való jogával és jogszerűen tartózkodik egy másik tagállam területén, az uniós jog hatálya alá tartozik.¹⁷ Ennélfogva valamelyik tagállam állampolgára, aki uniós polgárként egy másik tagállamban tartózkodik, hivatkozhat az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdésére, és a Szerződések alkalmazási körébe tartozik az állampolgárságon alapuló megkülönböztetés tilalmának elvét tartalmazó EUMSZ 18. cikk értelmében.¹⁸

¹⁶ Lásd különösen: Petruhhin ítélet (30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ukrajnába történő kiadatás) ítélet (28. pont).

¹⁷ Lásd különösen: Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ukrajnába történő kiadatás) ítélet (29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

¹⁸ Lásd különösen: Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ukrajnába történő kiadatás) ítélet (30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35. Ezt a megállapítást egyáltalán nem érinti az a körülmény, hogy a kiadni kért személy a kiadatását kérő harmadik állam állampolgárságával is rendelkezik.¹⁹

36. Ezenkívül a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy valamely tagállam olyan nemzeti kiadatási szabályai, amelyek eltérő bánásmódot alkalmaznak attól függően, hogy a kiadni kért személy e tagállam saját állampolgára, vagy valamely más tagállam állampolgára, amennyiben ahhoz vezetnek, hogy a megkeresett tagállam területén jogszerűen tartózkodó, más tagállambeli állampolgároknak nem biztosítja azt a kiadás elleni védelmet, amely a saját állampolgárokat megilleti, kihatással lehetnek a más tagállambeli állampolgároknak a tagállamok területén történő szabad mozgására és tartózkodására.²⁰ Ebből következik, hogy az abban álló egyenlőtlen bánásmód, hogy engedélyezik valamely uniós polgár kiadatását, aki a megkeresett tagállamtól eltérő tagállam állampolgára, a tagállamok területén történő szabad mozgás és tartózkodás korlátozásának minősül az EUMSZ 21. cikk értelmében véve.²¹

37. A Bíróság szerint az ilyen korlátozás csupán akkor igazolható, ha objektív megfontolásokon alapul, és a nemzeti jog által jogszerűen megállapított célkitűzéssel arányos.²²

38. E tekintetben a Bíróság több alkalommal kimondta, hogy a bűncselekményt elkövető személyek büntetlenül maradása elkerülésének célja az uniós jogban jogszerű jellegű, és igazolhatja az EUMSZ 21. cikkben is szereplőhöz hasonló alapvető szabadságot korlátozó intézkedések alkalmazását, feltéve hogy ez az intézkedés az általa biztosítani kívánt érdekek védelméhez szükséges, és amennyiben e célkitűzések kevésbé korlátozó intézkedésekkel nem érhetők el.²³

39. Bár a Bíróság elé terjesztett ügyek körében különbséget lehet tenni a büntetőeljárás lefolytatása céljából történő kiadás iránti kérelemre vonatkozó ügyek és a büntetés végrehajtása céljából történő kiadás iránti kérelemre vonatkozó ügyek között, ugyanakkor a Bíróság valamennyi ítéletét egy közös vonás jellemzi, tudniillik a megkeresett tagállamot terhelő azon kötelezettség bevezetése, hogy megvizsgálja a kiadás alternatívájának minősülő, a kiadni kért uniós polgár szabad mozgáshoz való jogának gyakorlását kevésbé korlátozó intézkedés létét, mielőtt – ilyen intézkedés hiányában – kiadhatná az uniós polgárt.

40. Így a büntetőeljárás lefolytatása céljából történő kiadás iránti kérelmet illetően a Bíróság hangsúlyozta, hogy az uniós jog szerint létező bűnügyi együttműködési és kölcsönös jogsegélyre irányuló mechanizmusok végrehajtása mindenesetre a harmadik állam – amellyel az Unió nem kötött kiadatási megállapodást – részére történő kiadás alternatívájának minősülő, a szabad mozgáshoz való jog gyakorlását kevésbé korlátozó intézkedésnek tekintendő, amely hasonlóan hatékony módon lehetővé teszi az annak megakadályozására irányuló cél elérését, hogy a bűncselekményt elkövető személy elkerülje a büntetését.²⁴

¹⁹ Lásd különösen: Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ukrajnába történő kiadás) ítélet (32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²⁰ Lásd különösen: Raugėvicius ítélet (28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ukrajnába történő kiadás) ítélet (39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²¹ Lásd különösen: Raugėvicius ítélet (30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ukrajnába történő kiadás) ítélet (40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²² Lásd különösen: Raugėvicius ítélet (31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ukrajnába történő kiadás) ítélet (41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²³ Lásd különösen: Raugėvicius ítélet (32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ukrajnába történő kiadás) ítélet (42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²⁴ Lásd különösen: Ruska Federacija ítélet (69. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41. Ennélfogva a Bíróság már megállapította, hogy előnyben kell részesíteni a kiadni kért személy állampolgársága szerinti tagállammal való információcserét, annak érdekében, hogy e tagállam hatóságai alkalmasint lehetőséget kapjanak európai elfogatóparancs kibocsátására büntetőeljárás lefolytatása céljából. Ez az úgynevezett „Petruhhin-mechanizmus”. Így, amennyiben valamely tagállamhoz, amelyben e személy jogszerűen tartózkodik, egy harmadik állam kiadatási kérelmet intéz, e tagállamnak tájékoztatnia kell az említett személy állampolgársága szerinti tagállamot, és adott esetben ez utóbbi tagállam kérelmére kérésére a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal²⁵ módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat²⁶ rendelkezéseinek megfelelően át kell adnia az érintett személyt.

42. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából ugyanakkor kitűnik, hogy annak eshetősége, hogy a Petruhhin-mechanizmus akadályát képezi a harmadik államba történő kiadatás iránti kérelemnek, előnyben részesítve az európai elfogatóparancsot, nem automatikus jellegű.²⁷ A Bíróság ugyanis e mechanizmusra vonatkozóan bizonyos feltételeket és korlátokat állapított meg, amelyek célja annak biztosítása, hogy a mechanizmus alkalmazása ne sértse az annak megakadályozására irányuló célkitűzést, hogy a bűncselekményt elkövető személy elkerülje a büntetését.

43. Ebből következik többek között, hogy e célkitűzés megőrzése érdekében a Petruhhin-mechanizmus alkalmazása azt feltételezi, hogy az a tagállam, amelynek a kiadatási kérelemmel érintett uniós polgár az állampolgára, a nemzeti joga szerint hatáskörrel rendelkezzen a büntetőeljárás lefolytatására e személlyel szemben a területén kívül elkövetett cselekmények vonatkozásában.²⁸ Ezenfelül a kiadni kért személy állampolgársága szerinti tagállam által alkalmasint kibocsátott európai elfogatóparancsnak legalábbis ugyanarra a tényállásra kell vonatkoznia, mint amit a kiadatási kérelem e személy terhére ró.²⁹ Ezenkívül, feltéve, hogy a megkeresett tagállam a kiadni kért személy állampolgársága szerinti tagállamot tájékoztatta a megkereső harmadik állam által a kiadatás iránti megkeresés keretében közölt valamennyi jogi és ténybeli körülményről, az európai elfogatóparancs e második tagállam által észszerű határidőn belül történő kibocsátásának elmaradása lehetővé teheti e személy első tagállam általi kiadatását.³⁰

44. Így az EUMSZ 18. és az EUMSZ 21. cikkel nem ellentétes az, ha a megkeresett tagállam valamely alkotmányjogi szabály alapján eltérően kezeli a saját és más uniós tagállamok állampolgárait, és ez utóbbiak büntetőeljárás lefolytatása végett történő kiadatását engedélyezi,

²⁵ HL 2009. L 81., 24. o. Lásd még: Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ukrajnába történő kiadatás) ítélet (43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²⁶ HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.

²⁷ Lásd különösen: Piscioti ítélet (54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²⁸ Lásd különösen: Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ukrajnába történő kiadatás) ítélet (43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²⁹ Lásd különösen: Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ukrajnába történő kiadatás) ítélet (44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A Bíróság ítélkezési gyakorlatát így a Bíróság azon szándéka vezérli, hogy „megakadályozzon egy paradoxont, tudniillik azt, hogy az európai büntetőjogi térség megszilárdulása a büntetlenség megerősítésével járjon együtt, jöllehet – amint az a Petruhhin ítéletben [36. és 37. pont] hangsúlyozásra került – az Unió egy belső határok nélküli, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló olyan térséget kínál polgárai számára, ahol a személyek szabad mozgásának biztosítása a külső határok ellenőrzésére, valamint a bűnmegelőzésre és bűnüldözésre vonatkozó megfelelő intézkedésekkel párosul”: lásd: Lenaerts, K., „L’extradition d’un citoyen de l’Union européenne vers un pays tiers à l’heure de la consolidation de l’espace pénal européen”, *Sa Justice – L’Espace de Liberté, de Sécurité et de Justice – Liber amicorum en hommage à Yves Bot*, Bruylant, Brüsszel, 2022, 383. és 384. o.

³⁰ Lásd különösen: Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ukrajnába történő kiadatás) ítélet (53–55. pont). Noha a Bíróság megállapította, hogy ha a kiadni kért személy állampolgársága szerinti tagállam nem bocsát ki európai elfogatóparancsot, a megkeresett tagállam teljesítheti a kiadást, ennek mindazonáltal az a feltétele, hogy – amint azt a Bíróság ítélkezési gyakorlata megköveteli – előzetesen megvizsgálja, hogy e kiadatás nem sérti-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának 19. cikkében foglalt jogokat (ezen ítélet 45. pontja, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

míg a saját állampolgárainak kiadatását nem, amennyiben előzőleg e polgár állampolgársága szerinti tagállam illetékes hatóságai számára lehetővé tette, hogy az átadását európai elfogatóparancs útján kérjék, és amennyiben ez utóbbi tagállam ennek érdekében nem tett intézkedéseket.³¹ A Bíróság tehát nem olyan mechanizmust hozott létre, amely lehetővé teszi a megkeresett tagállam számára, hogy minden körülmények között megtagadja a szabad mozgáshoz való jogát gyakorló uniós polgár harmadik államba büntetőeljárás lefolytatása végett történő kiadatását, hanem arra vonatkozó követelményt alakított ki, hogy e tagállam hatékonyan működjön együtt az e polgár származása szerinti tagállammal annak érdekében, hogy ez utóbbi tagállam számára lehetővé tegye európai elfogatóparancs kibocsátását.

45. Összességében, amint arra Tanchev főtanácsnok rámutatott, a Bíróság a Petruhhin ítélet óta arra helyezte a hangsúlyt, hogy „rendelkezésre áll olyan alternatíva, amely a kiadatással egyező vagy hasonló mértékben biztosítja a büntetlenség elkerülését”.³² A kiadatással szembeni védelem, amely a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát gyakorló uniós polgárt a megkeresett tagállamban az EUMSZ 18. és az EUMSZ 21. cikk alapján megilleti, tehát csak annyiban érvényesül, amennyiben e tagállam meg tudja állapítani a kiadás alternatívájának minősülő olyan intézkedés létét, amely a kiadáshoz hasonlóan hatékony módon lehetővé teszi a bűncselekményt elkövető személyek büntetlenül maradásának elkerülésére irányuló cél elérését. Ha nincs ilyen intézkedés, úgy az uniós jog nem zárja ki a kiadni kért uniós polgár kiadatását.

46. A logikának, amely szerint a megkeresett tagállamnak vizsgálnia kell, hogy létezik-e a kiadás alternatívájának minősülő olyan intézkedés, amely a kiadáshoz hasonlóan hatékony módon lehetővé teszi a bűncselekményt elkövető személyek büntetlenül maradásának elkerülésére irányuló cél elérését, véleményem szerint azonosnak kell lennie akkor is, ha nem büntetőeljárás lefolytatása, hanem szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából történő kiadás iránti kérelemről van szó. Véleményem szerint ennek alapján a Bíróságnak pontosítania kell a Raugevicius ítéletének – jelenleg az egyetlen, ez utóbbi kategóriába tartozó kiadási kérelemre vonatkozó ítéletének – hatályát.

47. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemből ugyanis kitűnik, hogy az uniós jog és a nemzetközi jog közötti esetleges feszültség fennállása a Raugevicius ítélet olyan értelmezésén alapul, amelyből az következne, hogy a megkeresett tagállamban állandó lakóhellyel rendelkező uniós polgárnak automatikusan és feltétlenül ugyanolyan védelemben kell részesülnie a büntetés végrehajtása végett történő kiadatással szemben, mint amely e tagállam állampolgárait megilleti. Márpedig a Raugevicius ítélet ezen értelmezése számomra tévesnek tűnik, mivel a Bíróság a megkeresett tagállamban állandó lakóhellyel rendelkező uniós polgár számára biztosítandó, kiadatással szembeni védelmet ahhoz a feltételhez kötötte, hogy e polgár letölthesse büntetését e tagállam területén, mégpedig annak érdekében, hogy ne sérüljön a kiadni kért személy büntetlensége veszélyének elkerülésére irányuló cél.

48. Ebben az ítéletben a Bíróság ugyanis abból a megállapításból indult ki, hogy amennyiben Denis Raugevicius a bizonyos büntetőjogi szankciók végrehajtása terén folytatott nemzetközi együttműködésről szóló finn szabályozás értelmében vett, Finnországban állandó lakóhellyel rendelkező külföldinek tekinthető,³³ e szabályozásból az következik, hogy D. Raugevicius Finnország területén tölthetné le a vele szemben Oroszországban kiszabott büntetést, feltéve hogy ez utóbbi állam, illetve maga D. Raugevicius ebbe beleegyeznek.³⁴ A Bíróság azt is

³¹ Lásd: Pisciotti ítélet (56. pont).

³² Lásd: Tanchev főtanácsnok Ruska Federacija ügyre vonatkozó indítványa (C-897/19 PPU, EU:C:2020:128, 100. pont).

³³ Lásd: Raugevicius ítélet (41. pont).

³⁴ Lásd: Raugevicius ítélet (42. pont).

megjegyezte, hogy a büntetlenség veszélyének elkerülésére irányuló cél szempontjából összehasonlítható helyzetben vannak egyfelől a finn állampolgárok, másfelől pedig a Finnországban állandó lakóhellyel rendelkező, más tagállami állampolgárok, akik ezen állam társadalmába bizonyos fokban beilleszkedtek.³⁵

49. A Bíróság e megállapítások alapján határozott úgy ezt követően, hogy az EUMSZ 18. cikk és az EUMSZ 21. cikk megköveteli, hogy a harmadik államtól érkező, szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából történő kiadatás iránti megkereséssel érintett, Finnországban állandó lakóhellyel rendelkező más tagállambeli állampolgárokra a finn állampolgárok kiadatását tiltó szabály ugyanúgy vonatkozzon, és hogy a büntetésüket ugyanazon feltételek mellett, mint amelyek ez utóbbi állampolgárokra vonatkoznak, Finnországban tölthessék le.³⁶ Másként fogalmazva, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a Finnországban állandó lakóhellyel rendelkező más tagállambeli állampolgárok e fogadó tagállamban oly mértékben beilleszkedtek, hogy jogosultak arra, hogy ott – ugyanúgy, mint e tagállam állampolgáira – vonatkozzon rájuk az a szabály, amely ez utóbbiak számára lehetővé teszi a valamely harmadik államban kiszabott büntetésük említett tagállamban történő letöltését.³⁷

50. Ezenkívül a Raugevicius ítéletből kitűnik, hogy amennyiben valamely harmadik állam által szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából történő kiadatás iránti kérelemről van szó, a kiadatás alternatívájának minősülő, a megkeresett tagállamban állandó lakóhellyel rendelkező uniós polgár szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való joga gyakorlását kevésbé korlátozó intézkedés annak lehetőségében áll, hogy e büntetést e tagállam területén hajtsák végre. Ily módon az elítéltek büntetésük végrehajtását követően történő társadalmi beilleszkedésének elősegítésére irányuló cél egybeesik a megkeresett tagállamtól eltérő tagállam állampolgárai büntetlenségének elkerülésére irányuló céllal. E tekintetben megjegyzem, hogy Raugevicius ítéletének rendelkező részében a Bíróság a megkeresett tagállam azon kötelezettségét, hogy – az EUMSZ 18. és az EUMSZ 21. cikk alapján – a területén állandó lakóhellyel rendelkező uniós polgároknak ugyanolyan bánásmódot biztosítson, mint amelyben a kiadatás terén a saját állampolgárait részesíti, ahhoz a feltételhez köti, hogy e tagállam kimondja a harmadik államban kiszabott szabadságvesztés-büntetés e tagállam területén történő végrehajtásának lehetőségét.³⁸

51. Amennyiben a megkeresett tagállam joga – amint a finn jog is – a megkereső harmadik államban kiszabott szabadságvesztés-büntetésnek a területén történő végrehajtását e harmadik állam hozzájárulásának megszerzésétől teszi függővé, a kiadatás alternatívájának minősülő olyan intézkedés léte, amely a kiadatáshoz hasonlóan hatékony módon lehetővé teszi a bűncselekményt elkövető személyek büntetlenül maradásának elkerülésére irányuló cél elérését, csak azzal a feltétellel állapítható meg, hogy az említett harmadik állam ténylegesen hozzájárulását adja. A Bíróság által a Raugevicius ítéletben elfogadott megoldást tehát véleményem szerint úgy kell értelmezni, hogy az önmagában és szükségszerűen tartalmazza ezt a feltételt annak érdekében, hogy a kiadni kért személy büntetlensége elkerülésének célja ténylegesen és hatékonyan elérhető legyen.

³⁵ Lásd: Raugevicius ítélet (46. pont). A Bíróság ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróságra bízta annak vizsgálatát, hogy D. Raugevicius a más tagállami állampolgárok ezen kategóriájába tartozik-e. Véleményem szerint ugyanennek kell vonatkoznia arra a kérdésre is, hogy a jelen ügyben S. M. tekinthető-e Németországban állandó lakóhellyel rendelkező személynek.

³⁶ Lásd: Raugevicius ítélet (47. pont).

³⁷ Lásd: Lenaerts, K., „L’extradition d’un citoyen de l’Union européenne vers un pays tiers à l’heure de la consolidation de l’espace pénal européen”, *Sa Justice – L’Espace de Liberté, de Sécurité et de Justice – Liber amicorum en hommage à Yves Bot*, Bruylant, Brüsszel, 2022, 386. o.

³⁸ Lásd: Raugevicius ítélet (50. pont és rendelkező rész).

52. Ebből a szempontból pontosítani kell, hogy a saját állampolgárait a kiadatással szemben védelemben részesítő megkeresett tagállam nem maradhat tétlen, ha a területén állandó lakóhellyel rendelkező uniós polgárra vonatkozó, büntetés végrehajtása céljából történő kiadatás iránti kérelmet intéznek hozzá. Amennyiben e tagállam nemzeti joga biztosítja annak lehetőségét, hogy a valamely harmadik állam által kiszabott szabadságvesztés-büntetést a területén töltsék le, azzal a feltétellel, hogy ez a harmadik állam ahhoz hozzájárul, az EUMSZ 18. és az EUMSZ 21. cikk arra kötelezi a megkeresett tagállamot, hogy aktívan kérje az említett harmadik állam hozzájárulását, e célra igénybe véve az ugyanezen harmadik állammal fennálló kapcsolatai keretében rendelkezésére álló valamennyi bünygyi együttműködési és segítségnyújtási mechanizmust.

53. Ha a megkereső harmadik állam e mechanizmusok igénybevétele ellenére nem járul hozzá a szóban forgó szabadságvesztés-büntetésnek a megkeresett tagállam területén történő letöltéséhez, az EUMSZ 18. és az EUMSZ 21. cikk nem akadályozza e tagállamot abban, hogy a kiadni kért személyt az európai kiadási egyezmény alapján rá háruló kötelezettségeknek megfelelően kiadja.³⁹

54. Az EUMSZ 18. és az EUMSZ 21. cikk alapján a megkeresett tagállamot terhelő azon kötelezettség, hogy a területén állandó lakóhellyel rendelkező uniós polgároknak ugyanolyan bánásmódot biztosítson, mint amelyben a kiadatással szembeni védelem terén a saját állampolgárait részesíti, ily módon korlátozott, ha a megkereső harmadik állam hozzájárulása hiányában az e harmadik államban kiszabott szabadságvesztés-büntetést nem lehet a megkeresett tagállamban végrehajtani. Az állampolgárok e két kategóriája közötti eltérő bánásmódot ilyen esetben az annak megakadályozására irányuló cél igazolja, hogy a bűncselekményt elkövető személyek elkerüljék a büntetést.

55. Ez a megoldás alkalmas annak elkerülésére, hogy a megkeresett tagállamot az uniós jog alapján terhelő kötelezettségek összeütközésbe kerüljenek az európai kiadási egyezmény alapján ugyanezen tagállamra háruló kötelezettségekkel. Abban az esetben ugyanis, ha a megkereső harmadik állam hozzájárul ahhoz, hogy a szóban forgó szabadságvesztés-büntetést a megkeresett tagállamban hajtsák végre, az általa előterjesztett kiadási kérelem hatályát veszti. Ellenkező esetben az uniós jog nem akadályozza a megkeresett tagállamot abban, hogy azt követően, hogy aktívan kérte a megkereső harmadik állam hozzájárulását, kiadja a kiadni kért személyt.⁴⁰ Ez a megoldás így hozzájárul a harmadik országokkal a bűncselekmények szankcionálása területén történő hatékony és bizalmi viszonyon alapuló nemzetközi együttműködés biztosításához.

56. Ezen elemzési szempontok fényében kell meghatározni, hogy olyan körülmények között, mint amelyekről az alapügyben szó van, a Németországi Szövetségi Köztársaságnak az uniós jog alapján meg kell-e tagadnia S.M. Bosznia-Hercegovinába kiadását, jöllehet az európai kiadási egyezmény 6. cikkének (1) bekezdése alapján ezt e harmadik állammal szemben nem tagadhatja meg.

³⁹ Emlékeztetek arra, hogy ez azt feltételezi, hogy a megkeresett tagállam előzetesen megvizsgálta, hogy e kiadatás nem fogja sérteni az Alapjogi Charta 19. cikkében foglalt jogokat.

⁴⁰ Mivel számomra úgy tűnik, hogy az általam javasolt megoldás semlegesítheti az uniós jog és az európai kiadási egyezmény közötti összeegyeztethetetlenséget, az EUMSZ 351. cikk, noha arra a tárgyaláson hivatkoztak, számomra nem tűnik relevánsnak a jelen előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés megválaszolása szempontjából.

57. E tekintetben pontosítani kell, hogy az S. M.-mel szemben Bosznia-Hercegovinában kiszabott büntetés Németország területén történő végrehajtása a német jog alapján lehetségesnek tűnik.⁴¹ Az IRG 48. §-ából és 57. §-ának (1) bekezdéséből ugyanis az következik, hogy a külföldön kiszabott büntetés Németország területén végrehajtható, ha a harmadik állam, amelyben a büntetést kiszabták, ehhez hozzájárul. S. M. tehát letölthetné Németországban a Bosznia-Hercegovinában kiszabott büntetést, amennyiben ez utóbbi állam ehhez hozzájárul.

58. A kiadatás alternatívájának minősülő, S. M. szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogának gyakorlását kevésbé korlátozó intézkedés alkalmazása tehát e körülmények között Bosznia-Hercegovina hozzájárulásának megszerzésétől függ.

59. Az EUMSZ 18. és az EUMSZ 21. cikk megköveteli, hogy az illetékes német hatóságok az e harmadik állammal fennálló kapcsolataik keretében rendelkezésükre álló valamennyi bünyügi együttműködési és segítségnyújtási mechanizmust felhasználjanak annak érdekében, hogy megszerezzék ez utóbbi ahhoz való hozzájárulását, hogy az említett harmadik államban kiszabott szabadságvesztés-büntetést Németországban hajtsák végre. E hatóságok így S. M. szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogának gyakorlását kevésbé korlátozó módon fognak eljárni, ugyanakkor amennyire lehetséges, elkerülik annak kockázatát, hogy a büntetés végrehajtásának hiányában az elítélés tárgyát képező bűncselekmény büntetlenül marad.⁴² E hatóságok egyidejűleg elő fogják segíteni az elítéltnak a büntetése letöltését követően a társadalomba való visszailleszkedésére irányuló célt.⁴³

60. A fentiekből következik, hogy amennyiben Bosznia-Hercegovina hozzájárul ahhoz, hogy az S. M.-mel szemben kiszabott büntetést Németországban hajtsák végre, az eredeti kiadatási kérelem hatályát veszti, és annak helyébe az e büntetés Németországban történő végrehajtásának átvétele iránti kérelem lép. A Németországi Szövetségi Köztársaság tehát az európai kiadatási egyezmény értelmében már nem lesz köteles S. M. Bosznia-Hercegovinába történő kiadatására.

61. Ha ezzel szemben Bosznia-Hercegovina nem járul hozzá az S. M.-mel szemben kiszabott büntetés Németországban történő végrehajtásához, a német hatóságok nem rendelkeznek a kiadatás alternatívájának minősülő olyan intézkedéssel, amely a kiadatáshoz hasonlóan hatékony módon lehetővé teszi ezen uniós polgár büntetlenül maradásának elkerülésére irányuló cél elérését. Az EUMSZ 18. és az EUMSZ 21. cikkel tehát nem lesz ellentétes, hogy S. M.-et az európai kiadatási egyezmény által előírtaknak megfelelően kiadják e harmadik államba.⁴⁴

62. Végül kiemelem, hogy az EUMSZ 18. és az EUMSZ 21. cikket véleményem szerint nem lehet úgy értelmezni, hogy a kiadatás alternatívájának minősülő, az uniós polgár szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogának gyakorlását kevésbé korlátozó intézkedés megkeresett tagállam általi keresése odáig terjedne, hogy e tagállamot arra kényszerítse, hogy akként módosítsa az említett tagállam által az európai kiadatási egyezmény 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján tett nyilatkozatot, hogy a területén állandó lakóhellyel rendelkező más tagállambeli állampolgárokat

⁴¹ Emlékeztetek arra, hogy a kérdést előterjesztő bíróság szerint, mivel S. M. már Németország területén tartózkodik, az elítélt személyek átszállításáról szóló egyezmény nem alkalmazandó.

⁴² Lásd: Bot főtanácsnok Raugevicius ügyre vonatkozó indítványa (C-247/17, EU:C:2018:616, 82. pont).

⁴³ Amint a Bíróság már rámutatott, az uniós polgár azon tagállamba való visszailleszkedése, amelybe ténylegesen beilleszkedett, nemcsak az utóbbi állam érdeke, hanem általában az Unió érdeke is: lásd különösen: 2018. április 17-i B és Vomero ítélet (C-316/16 és C-424/16, EU:C:2018:256, 75. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁴⁴ E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy figyelemmel a Finn Köztársaság és a Németországi Szövetségi Köztársaság által az európai kiadatási egyezmény 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján tett nyilatkozat tartalma között az ezen egyezmény értelmében vett „állampolgárok” kifejezés meghatározását illetően fennálló különbségre, ez utóbbi tagállam a területén állandó lakóhellyel rendelkező uniós polgár kiadatásának megtagadására való lehetőséget illetően nem rendelkezik olyan mozgástérrel, mint az előbbi tagállam.

minden esetben ugyanolyan védelem illesse meg, mint amelyben e tagállam saját állampolgárai részesülnek. A Bíróság előtt ezzel kapcsolatban folytatott viták egyébként azt mutatták, hogy az ilyen módosítás lehetősége jogilag kétségesnek tűnik.⁴⁵ Ezenfelül, amint azt korábban jeleztem, a Bíróság álláspontom szerint nem úgy értelmezi az EUMSZ 18. és az EUMSZ 21. cikket, hogy az előírná a saját állampolgárait a kiadatással szemben védelemben részesítő megkeresett tagállam számára, hogy ezt a védelmet automatikusan és feltétlenül biztosítsa más tagállamok állampolgárai számára. A Bíróság inkább úgy értelmezi e cikkeket, hogy azok arra kötelezik a megkeresett tagállamot, hogy igénybe vegye – attól függően, hogy a kiadást büntetőeljárás lefolytatása vagy büntetés végrehajtása végett kérték – a kiadni kért személy állampolgársága szerinti tagállammal vagy a megkereső harmadik állammal szemben fennálló együttműködési és segítségnyújtási mechanizmusokat annak érdekében, hogy aktívan vizsgálja, létezik-e a kiadás alternatívájának minősülő olyan intézkedés, amely hasonlóan hatékony módon lehetővé teszi a kiadni kért személy büntetlenül maradásának elkerülésére irányuló cél elérését.

V. Végkövetkeztetés

63. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy az Oberlandesgericht München (müncheni regionális felsőbbíróság, Németország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

Az EUMSZ 18. és az EUMSZ 21. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, hogy a megkeresett tagállam területén állandó lakóhellyel rendelkező uniós polgár szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából történő kiadása iránti kérelem esetén e tagállam – amelynek nemzeti joga tiltja a saját állampolgárainak büntetés végrehajtása céljából az Unión kívülre történő kiadatását, és kimondja a külföldön kiszabott büntetés saját területén történő végrehajtásának lehetőségét, feltéve, hogy a megkereső harmadik állam ehhez hozzájárul –, a valamely nemzetközi egyezmény alapján e tagállamot terhelő kötelezettségeknek megfelelően kiadja ezt az uniós polgárt, amennyiben ténylegesen nem tudja átvenni e büntetés végrehajtását.

Ily módon a megkeresett tagállam csak akkor teljesítheti a kiadást, ha az őt az EUMSZ 18. és az EUMSZ 21. cikk alapján terhelő, arra vonatkozó kötelezettség teljesítését követően, hogy a kiadást kérő harmadik állammal fennálló kapcsolatai keretében rendelkezésére álló valamennyi bűnügyi együttműködési és segítségnyújtási mechanizmus igénybevételevel aktívan kérje e harmadik állam hozzájárulását, e harmadik állam nem járul hozzá a szóban forgó büntetésnek e megkeresett tagállam területén történő végrehajtásához.

⁴⁵ Az európai kiadási egyezmény 6. cikke (1) bekezdése b) pontjának szövegéből ugyanis kiténik, hogy a nyilatkozatot az aláírással vagy a megerősítési, illetve csatlakozási okirat letétbe helyezésével egyidejűleg kell megtenni, anélkül hogy e nyilatkozat egy későbbi szakaszban történő módosításáról rendelkezne. Egyébiránt az említett nyilatkozatnak a kiadatással szembeni védelem szóban forgó állam állampolgáraitól eltérő személyekre való kiterjesztése érdekében történő módosítása ellentétes lehet az európai kiadási egyezmény céljával.